

Bologna-asiantuntijaryhmän kokous
Maanantai 26.1.2009 klo 12.30-15.30
CIMO, Hakaniemenranta, kokoushuone Kirjolohi

Läsnä:

Maija Airas-Hyödynmaa, Pekka Auvinen, Carita Blomqvist, Maija Innola, Henna Juusola, Outi Jäppinen (siht.), Juuso Leivonen, Heikki Pekkarinen, Anne Siltala, Birgitta Vuorinen (pj)

1. Kokouksen avaus

2 Tiedontuotanto tutkintorakenneuudistuksen arviointiin liittyen – Päivi Aronen

Päivi Aronen alusti tiedontuotannosta tutkintorakenneuudistuksen arviointiin liittyen (ks. Päivin tekemä materiaali Bologna-Wikissä). Lyhyesti kerrattuna suomalaisissa korkeakouluissa tehtävää seuranta- ja tiedontuotantoa (tilastot, analyysit, tulokset jne.) olisi syytä kartoittaa ja miettiä, voisiko asian tiimoilta tehdä jotain yhteisesti. Määrätietoisempi suunnittelu seurantaprosessien tiimoilta voisi helpottaa tietojen keruuta (mitä tietoa pitäisi kerätä, mistä luotettava tieto, mitä mittareita käytetään...) ja edesauttaa myös tietojen hyödyntämistä.

Vuonna 2010 on tarkoitus tehdä arviointi tutkinnonuudistuksesta (valtakunnallinen, KKA toteuttaa, molemmat sektorit arvioidaan). Yksi ajatus olisi, että voisiko arvioinnin keskittää siihen, miten kukin korkeakoulu seuraa/järjestää tiedontuotantoa tutkinnonuudistuksen

Kysymyksiä Bopo-promoottoreille (ks Päivin paperin loppu) ja keskustelua:

- Yhdistymiset vievät voimia, eikä tällaiseen ole vielä uhrattu aikaa
- Laadunvarmistusjärjestelmän auditointi kattaa todella laajan alueen osa-alueet → onko laadunvarmistusjärjestelmä liian suuri tiedontuotannon kannalta, hukkuuko tieto sinne?
- Ei osata käyttää tilastotietoja ohjaamaan arkipäivän toimintaa. Pitäisi pitää mielessä, että eri henkilöryhmät tarvitsevat erilaista tietoa ja eri aikajänteellä
- Tietojen yhteismitallisuus ja vertailtavuus olisi kullannarvoista, nyt jokainen tekee kukin mitäkin tahollaan.
- Suurissa rakennemuutoksissa on kyse aina rakenteellisesta, kulttuurillisesta ja käytännön toimien muutoksesta (Bolognan prosessin suhteen ensimmäiset kaksi ovat Suomen korkeakouluissa hyvin käynnissä, mutta kolmas vaihe vielä hakee paikkaansa)
- Miten uutta tutkintorakennetta hyödynnetään? Miten korkeakoulujen ratkaisut tukevat opintopolku-ajattelua?
- Miten mitoitus on osunut kohdalleen? Ovatko ECTS:t tuoneet parempaa yhteismitallisuutta opintosuoritusten kanssa? Kuinka työmäärä mitataan, onko se kohtuullinen, vaikuttaako opintojen pituuteen, mistä johtuu opintojen viivästyminen? Vaikuttaako NQF-työ tähän?
- KKA tekee päätöksen, mitä arviointiin kuuluu, toisaalta ministeriöllä on tietyt toiveet, mutta dialogia voidaan aina käydä
- Voisiko olla pohjoismaisen Bologna-miniseminaarin teemana?

Päiville voi lähettää sähköpostia asiasta ja keskustelua aiheesta voi käydä myös Bologna-wikissä (etusivu).

3. ECTS/DS –tunnusten hakukierros

Anne Siltala esitteli ECTS/DS-tunnusten haun tuloksia. Hakukierros päättyi 15.1.09 ja hakemuksia tuli kaiken kaikkiaan 21, jotka jakautuvat seuraavasti:

- DS-tunnus: 21 (3 yo, 18 amk)
- ECTS-tunnus: 5 (ei yhtään yo)

- Yksi hakemus myöhässä – epäkelpo hakemus
- Arvioitavana 20 + 4

Arviointi tehdään ensin kansallisesti, jonka jälkeen hakemukset lähetetään komissioon jatkotarkasteltaviksi. Kansallisen arvioinnin suorittavat ECTS-neuvontantajat (Heikki, Mari, varalla Juuso) sekä DS-neuvontantajat (oph). Hakemukset on tarkoitus käydä läpi kansallisesti helmikuussa, komission tuplatarkastus tapahtuu maaliskuussa. Kesäkuussa (11.6.2009) tunnusten saajat julkistetaan juhlallisesti Brysselissä.

Kommentteja:

- ECTS-neuvontantajien työssä haku ei ole juurikaan näkynyt, joten arvioinnin suhteen ei tule jääviysoongelmia. Tämä hakukierros ratkaisee sen, mikä tunnusten tulevaisuus tulee olemaan.
- Näillä näkymin seuraava mahdollisuus hakea on jälleen vuoden kuluttua. Muihin pohjoismaihin verrattuna Suomessa näyttää tulleen eniten hakemuksia (Norjassa DS-hakijoita 25, muuten haku vähäistä, esim. Tanskassa hyvin vähän hakemuksia).

4. Kansallinen korkeakoulujen kv. strategia

Maija Innola kertoi, että lopullinen kansainvälistymisstrategia on julkistettu (ks. nettisivu www.kansainvalistymisstrategia.fi), strategia on menossa myös painoon lähiviikkoina. Viimeisessä versiossa viisi päätavoitetta on nostettu entistä enemmän näkyville, ja strategiset valinnat koskevat koko korkeakoululaitosta. Tästä huolimatta jokaisella korkeakoululla on mahdollisuus painottaa strategian tavoitteita oman profiilin mukaan. Seuraavaksi vuorossa on strategian täytäntöönpano; rahoitus vaikuttaa paljon siihen, millä aikataululla ja volyymilla toimenpiteisiin ministeriön taholta ryhdytään.

Strategian täytäntöönpanoa ja toimenpiteitä seurataan, ja vuonna 2011 on tiedossa väliarviointi, jossa arvioidaan toimeenpanon käynnistymistä. Myös benchmarkkausta Tanskan ja Hollannin mallien suhteen kaavaillaan.

Keskusteltiin siitä, miten kv-strategian painopisteitä voisi heijastaa Bologna-asiantuntijaryhmän työskentelyssä ja työsuunnitelmassa. Liikkuvuuden lisääminen nousee strategiassa voimakkaasti esille, kokouksessa keskusteltiin aiheesta:

- Korkeakouluilla on oma päätäntävalta ”kansainvälistymisstrategian” täytäntöönpanon suhteen, sillä ei niinkään korosteta ”liikkuvuutta”. Tutkinto pitäisi rakentaa siten, että liikkuvuusosio mahtuisi siihen, se ei saisi olla opintoja pitkittävä asia
- Erasmus-ohjelmassa vaihto-opiskelijamäärät lkv 2007-08 ovat selvästi pudonneet: n. 500 lähtijää vähemmän kuin edellisellä vuonna. Toisaalta uusi toiminto harjoittelijavaihto on lähtenyt mukavasti liikenteeseen, lkv. 07-08 n. 700 harjoittelijaa Suomesta ulkomaille → yhteislukema opiskelijaliikkuvuudessa Erasmusessa siis kasvanut - toisaalta tietyillä aloilla opiskelijavaihdot korvataan mieluummin harjoittelulla (esim. SoTe). → Tutkintorakenneuudistuksen positiiviset vaikutukset nähdään tutkintomäärien kasvuna, mutta nyt esim. liikkuvuus on laskenut tämän kustannuksella.
- Aikuisopiskelijoiden irrottautuminen pidempiin kv-jaksoihin mahdotonta, toisaalla taas kovapalkkaiset harjoittelujaksot kotimaassa houkuttelevat ulkomaanvaihtojaksoa enemmän.
- Ammattikorkeakoulujen opinto-ohjelmat tiukkoja, ja vaihtojakson lisäarvoa ei ehkä nähdä. Tiukat valmistumisajat ovat vaikuttaneet HOPS-ohjaukseen. Itse vaihtojaksot saattavat myös sujua sisällöllisesti aivan toisin, kuin on suunniteltu (hyväksiluvut eivät välttämättä onnistu).
- CIMO suunnittelee järjestävänsä syksyllä 2009 seminaarin liikkuvuuden edistämisestä. Ennen seminaaria on tarkoitus koota yhteen selvityksiä aiheesta ja tarvittaessa teettää lisäkysely seminaarin materiaaliksi.

5. Kansallinen Bologna-seurantaseminaari keväällä 2009

Viimeisimmistä Bologna-asiantuntijaryhmän järjestämistä seminaareista (3.12.2007 *Tunnustetaanko osaaminen?* ja 10.4.2008 *Kolmannen syklin kansainvälistyminen*) saadun palautteen ja kyselyjen perusteella seminaarien elinkaari on pidempi, kuin vain seminaaripäivä. Tästä päätellen kansallista keskustelua ajankohtaisista Bologna-asioista tarvitaan. Päätettiin käynnistää vauhdilla seuraavan Bologna-seminaarin suunnittelu. Keskustelua:

- Seminaarin teeman suhteen nähtiin, että se voisi tarjota jatkoa joulukuun 2007 tematiikalle → Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen (AHOT), tutkintojen viitekehys (QF) sekä Learning Outcomes (LO). Myös itse käsitteistöstä olisi tarvetta käydä kansallista keskustelua?
- AHOT-materiaalia tiedossa rehtorien neuvoston työryhmältä (helmikuussa suositukset sekä osaamiskuvaukset → korkeakoulujen omat suositukset ja pohdinnat)
- QF: Viitekehysvalmistelujen viimeisimmät uutiset → NQF täydentyy kesäkuussa
- Ajankohdaksi päätettiin **ma 25.5.2009** (varalla ti 26.5.09), paikka jossain pääkaupunkiseudulla
- Pienempään seminaarivalmistelutiimiin valittiin toistaiseksi Heikki Pekkarinen ja Juuso Leivonen sekä CIMO, lisävoimat eivät olisi pahitteeksi (ilmoita halukkuutesi Maija Airas-Hyödynmaalle).

6. Bologna-asiantuntijaryhmän sähköinen uutiskirje, Bologna-verkkosivut ja sähköinen työskentelyalusta

Outi Jäppinen esitteli uusia Bologna-ryhmän sähköisiä apuvälineitä.

1 Sähköinen uutiskirje

Ensimmäistä numeroa ryhdytään työstämään piakkoin. Päätettiin, että jokaisessa numerossa (2nroa/vuosi) olisi aina jonkin Bologna-asiantuntijan kirjoittama asiantuntija-artikkeli koskien itselleen tärkeää aihetta. Ensimmäisessä numerossa esitellään ryhmä ja sen toimintaa, lisäksi Maija Innola kirjoittaa työllistymisestä, Päivi tiedontuotannosta ja Sakari kyselynsä tuloksista. Kesäkuussa ilmestyisi seuraava numero, johon uutisia tulisi ainakin kansallisesta seminaarista, Leuvenin ministerikokouksesta (Henna/Juuso?). Uutiskirjettä varten kootaan mahd. kattava sidosryhmäpostituslista.

2 Uudet verkkosivut cimo.fi –palvelimen alla

Verkkosivuille mahtuu nyt paljon ja kattavasti tietoa, valitettavasti ne eivät vielä ole valmiit. Verkkosivut käännetään valmiina myös ruotsiksi ja osa englanniksi.

3 Sähköinen wiki-alusta asiantuntijoille

Bologna-asiantuntijoita varten on perustettu uusi sähköinen wiki-keskustelu/materiaalinjakopankki **www.wikispaces.com** –portaalin alle. Outi tulee sähköpostitse lähettämään kaikille asiantuntijoille pian kutsun wiki-alueelle, ja sähköpostikutsussa olevan linkin kautta järjestelmään pääsee kirjautumaan. Jos ryhmälle haluaa jakaa jotain dokumentteja, niin ne voi Outin kautta tallettaa wiki-alustalle. Alustalla voi myös käydä keskustelua eri asioista.

Kaikkien sähköisten apuvälineiden suhteen otetaan vastaan palautetta (suoraan Outille tai wiki-alustan kautta).

7. Leuvenin ministerikokouksen valmistelutilanne

Birgitta esitteli Leuvenin ministerikokouksen ohjelmadraftin. Bolognan prosessin prioriteetit vuoden 2010 jälkeen sekä työllistävyyssymykset tulevat olevan kokouksen agendalla. Leuvenin kommunikation ensimmäinen luonnos on esillä seuraavassa BFUG-kokouksessa (helmikuussa).

Osallistujiksi Leuveniin Suomi voi lähettää ministerin + max. 4 hlöä (opiskelijajärjestöt sekä rehtorien neuvosto edustettuina). Ministeriö vahvistaa tiedon siitä, voiko kokousta (tai sen osia) seurata suorana lähetyksenä webin kautta.

8 Kansallinen seminaari yhteis- ja kaksoistutkinnoista

OPH ja OPM yhteistyössä järjestävät seminaarin 7.4.2009. Seminaarista tiedotetaan asiantuntijaryhmää.

9 Seminaari- ja kokouskuulumiset: Lontoon laatuseminaari + Kööpenhaminan pohjoismainen Bologna-tapaaminen

Quality Assurance in Transnational Education (TNE) - From words to action 1.-2.12.2008

Maija Airas-Hyödynmaa osallistui Lontoon laatuseminaariin, joka käsitteli rajat ylittävän koulutuksen laatuasioita. Myös Marita Aho EK:sta (AHELO-hankkeen stakeholders-ryhmään) sekä Esko Koponen Helsingin yliopistosta olivat Suomi-delegaatiossa

- UNESCO:n ja OECD:n guidelines (*The OECD-UNESCO Guidelines for quality provision in cross-border higher education*) keskustelun pohjana
- Rajat ylittävästä koulutuksesta liian vähän tietoa
- Pitäisi nähdä samanlaisena kuin omakin koulutus (ei kahden kerroksen väkeä)
- Selvittämistarve; mitä tilauskoulutus, miten suhteutuu laadunvarmistusjärjestelmiin

Pohjoismainen yhteistyötapaaminen Kööpenhaminassa 12.-13.1.2009

Maija Airas-Hyödynmaa sekä Juuso Leivonen osallistuivat pohjoismaiseen Bologna-yhteistyötapaamiseen (Kööpenhamina), joka oli jatkoa Helsingin lokakuun kokoukselle. Mm. seuraavia asioita käsiteltiin:

- Mitä tapahtunut ed. kokouksen jälkeen, ECTS-/DS –haun tilanne
- Tanskan koulutusjärjestelmän esittely, keskustelu
- Ruotsissakin käynnissä mittava uudistus korkeakoulumaailmassa (uusi kansainvälistymislaki eduskuntaan → lukukausimaksukokeilu keskustelun alla)
- Liikkuvuuden lisääminen: eri trendejä ja lähestymistapoja
- Yhteistyön jatko sai kannatusta pohjoismaisten kollegoiden puolelta. Wiki-alustalla voi keskustella, mitkä asiat voisivat olla kiinnostavia Suomen Bologna-asiantuntijoiden kannalta.

Riitta Pyykkö osallistui AHOT-seminaariin Amsterdamissa (Seminar on Recognition of Prior Learning Amsterdam) 11.-12.12.2008. Muistio luettavissa wiki-alustalta (Matkaraportit-osio).

10 Muut asiat

Erasmus Mundus –ohjelman II-vaihe

- Uudet kansalliset yhdyshenkilöt: Ulla Mäkeläinen ja Eeva Kaunismaa OPM yhdyshenkilöitä, Päivi Pihlaja CIMOssa.

Turkkilainen jatko-opiskelija tekee tutkimusta

- Juuso on saanut avunpyynnön koskien väitöskirjaa Bolognan prosessin sosiaalisesta ulottuvuudesta. On tarkoitus löytää muutama ihminen, jotka osaisivat kertoa Suomen näkökulmasta näistä asioista. Jos asiantuntijoille tulee mieleen tällaisia henkilöitä, voi ottaa Juusoon yhteyttä.
- OPM:n ehdotuksia: opintotukiasiat, ESOK – esteettömän opiskelun verkosto, YTHS, OTUS, Nyyti, vähemmistöjen edustajat, Mikko Cortez-Telles

Tulevia seminaareja

- 17.3.2009 Opetustoiminnan johtaminen –seminaari, w5w hankesivuilta lisätietoa
- 7.4.2009 Seminaari yhteis- ja kaksoistutkinnoista (OPM + Oph)
- 22.4. 2009 Seminaarisarja tohtorikoulutuksen kehittämisestä
- 28.-29.4.2009 Leuvenin ministerikokous
- 25.5.2009 Kansallinen Bologna-seminaari

11 Seuraava kokous

Seuraava asiantuntijoiden kokous päätettiin pitää hyvissä ajoin ennen toukokuun lopun seminaaria: **tiistai 24.3.2009 klo 13 paikka: CIMO (Hakaniemenranta 6).**